

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของ โครงการวิจัย.....	2
ความสำคัญของการวิจัย.....	2
ขอบเขตของการวิจัย.....	2
กรอบแนวคิดของการวิจัย.....	3
ข้อตกลงเบื้องต้น.....	3
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	3
2 แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	4
การเลี้ยงโคเนื้อในประเทศไทย.....	4
ตลาดนัด โค – กระบือ.....	4
กลไกการซื้อขายโคกระบือ.....	5
การหมุนเวียนของเงินในตลาดนัด โค กระบือ.....	7
3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	8
ประชากร.....	8
กลุ่มตัวอย่าง.....	8
เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล.....	8
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	9
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	11
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	12
การจำหน่ายโคในตลาดนัดโคกระบือ บ้านโพธิ์มูล.....	12
การใช้น้ำหนักตัวสัตว์และคะแนนร่างกายตัวสัตว์ในการประเมิน องค์ประกอบของซาก.....	15
การระดมแนวคิดของผู้ที่เกี่ยวข้องในการวางมาตรฐานการจำหน่ายโค.....	17
การถ่ายทอดผลงานวิจัยสู่บุคคลที่เกี่ยวข้องกับการซื้อขายโค.....	18
5 สรุป อภิปราย และข้อเสนอแนะ.....	22
สรุปผลการศึกษา.....	22

บรรณานุกรม.....	25
ภาคผนวก.....	26
รายชื่อเกษตรกรและผู้ประกอบกิจการโรงฆ่าสัตว์ในท้องถิ่นที่ให้ข้อมูล.....	27
รายชื่อนักวิชาการที่ประชุมระดมความคิดเห็น.....	28
รายชื่อเกษตรกรที่ประชุมระดมความคิดเห็น.....	28
รายชื่อเจ้าของตลาดนัด.....	28
ภาพแสดงคะแนนร่างของโคเนื้อที่มีการชำแหละในโรงฆ่าท้องถิ่น.....	29
ภาพแสดงการชำแหละโคในโรงฆ่าในท้องถิ่น.....	31
ภาพแสดงการชั่งน้ำหนักโคในตลาดนัดโค – กระบือ.....	32
ภาพแสดงการสัมภาษณ์เกษตรกรโคในตลาดนัดโค – กระบือ	32
ภาพการเผยแพร่แผ่นพับในวันประชุมอาสาปศุสัตว์ 17 พฤษภาคม 2552	33
แบบสัมภาษณ์เกษตรกร.....	34
แผ่นพับที่นำเผยแพร่.....	35

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาข้อมูลการจำหน่ายโคในตลาดนัดโคกระบือ ในจังหวัดอุบลราชธานี 2) ศึกษาข้อมูลการใช้น้ำหนักตัวสัตว์และคะแนนร่างกายตัวสัตว์ในการประเมินองค์ประกอบของซากที่มีการจำหน่ายได้ 3) เพื่อระดมความคิดของผู้ที่เกี่ยวข้องในการวางมาตรฐานการจำหน่ายโค 4) เพื่อการถ่ายทอดผลงานวิจัยสู่บุคคลที่เกี่ยวข้องกับการซื้อขายโค 5) เพื่อเปรียบเทียบราคาการซื้อขายโคโดยการประเมินรายตัวกับค่าน้ำหนักตัวสัตว์ การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาภาคสนามจากบุคคลที่เกี่ยวข้อง ประกอบด้วย เกษตรกรที่มีส่วนร่วมในกิจกรรมในตลาดนัดโค กระบือ บ้านโพธิ์มูล เจ้าของโรงฆ่าสัตว์ นักวิชาการในท้องถิ่น ผู้วิจัยทำการเก็บรวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์ การสังเกต ในระหว่างเดือนกรกฎาคม 2551 – เดือนมิถุนายน 2552 โดยเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง แบบสัมภาษณ์แบบไม่มีโครงสร้าง และแบบบันทึกการสังเกต วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าความถี่ ค่าร้อยละ และนำเสนอข้อมูลแบบพรรณนาวิเคราะห์

ผลการวิจัย พบว่า

1. ข้อมูลการจำหน่ายโคในตลาดนัดโคกระบือ ในจังหวัดอุบลราชธานี ตลาดนัดโคกระบือบ้านโพธิ์มูล ตั้งอยู่ที่บ้านโพธิ์มูล ตำบลค่าน้ำแแซบ อำเภวารินชำราบ จังหวัดอุบลราชธานี มีพื้นที่ประมาณ 40 ไร่ ตลาดนัดโคกระบือบ้านโพธิ์มูลเป็นของเอกชนคือ คุณกริเนตร คิมะมานนท์ เปิดทำการซื้อขายโคกระบือสัปดาห์ละ 2 ครั้ง คือวันจันทร์และวันพฤหัสบดี

การซื้อขาย โค กระบือ ในตลาดนัดเป็นการทำการตกลงกันระหว่างผู้ซื้อและผู้ขายโดยตรง ราคาผู้ขายจะเป็นผู้กำหนดราคาเอง โดยจากลักษณะรูปร่าง ขนาด พันธุ์ สี เพศ ความสมบูรณ์ของร่างกายตัวภายนอก และผู้ซื้อจะต้องรองราคาจนกว่าจะมีความพอใจในราคา ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับวัตถุประสงค์ของผู้ซื้อด้วย

การดูลักษณะภายนอกตัวสัตว์ จะมีการดูจากขาหลังข้างใดข้างหนึ่งซึ่งดูจากลักษณะของขาหลังว่ามีก้อนเนื้อมากหรือน้อยขาหลังกว้างและลึกหรือไม่ และอีกลักษณะหนึ่งที่มีการดูคือคูดัน การคูดันจะมีการดูความกว้างและความยาวของสันถ้าสันมีความกว้างแสดงว่าสันปริมาณเนื้อสันมาก และความอ้วน

การซื้อขายภายในตลาดนัดที่เกิดความยุติธรรมระหว่างผู้ซื้อและผู้ขาย พบว่าการชั่งน้ำหนักโคจะเกิดความยุติธรรมมากที่สุดแต่สาเหตุที่การชั่งน้ำหนักไม่มีความนิยมเพราะราคาไม่ที่ขายเป็นกิโลนั้นไม่มีการกำหนดราคากลาง

2. ข้อมูลการใช้ น้ำหนักตัวสัตว์และคะแนนร่างกายตัวสัตว์ในการประเมินองค์ประกอบของซากที่มีการจำหน่ายได้ คะแนนร่างกายที่มีการชำแหละจะมีตั้งแต่คะแนนร่างกาย

โคลูกผสมบราห์มันคะแนนร่างกายที่มีการชำแหละจะมีตั้งแต่คะแนนร่างกายที่ 1-6 โดยพบว่าน้ำหนักที่มีการชำแหละโดยเฉลี่ยคือ 237.82 - 286.62 กิโลกรัม อายุเฉลี่ยเท่ากับ 2.18 - 7.50 ปี เปอร์เซ็นต์ซากโดยเฉลี่ย จากคะแนนร่างกาย1-6 พบว่า 39.24- 49.91 ตามลำดับ เปอร์เซ็นต์เนื้อพบว่ามี 28.03- 36.55 ตามลำดับ และราคาการซื้อ โคเมื่อเรียงตามคะแนนร่างกายพบว่ามี 22.70- 27.73 บาทต่อกิโลกรัม ตามลำดับ

โคพื้นเมืองที่มีการชำแหละจะมีตั้งแต่คะแนนร่างกายที่ 1-6 โดยพบว่าน้ำหนักที่มีการชำแหละโดยเฉลี่ยคือ 191.63 - 228.75 กิโลกรัม อายุเฉลี่ยเท่ากับ 2.12- 5.89ปี เปอร์เซ็นต์ซากโดยเฉลี่ย จากคะแนนร่างกาย1-6 พบว่า 39.31- 48.81ตามลำดับ เปอร์เซ็นต์เนื้อพบว่ามี 27.25- 38.08 ตามลำดับ และราคาการซื้อ โคเมื่อเรียงตามคะแนนร่างกายพบว่ามี 22.80- 29.29บาทต่อกิโลกรัม ตามลำดับ

3. เพื่อระดมความคิดของผู้ที่เกี่ยวข้องในการวางมาตรฐานการจำหน่ายโค

ความคิดเห็นส่วนใหญ่เห็นด้วยกับการใช้น้ำหนักและคะแนนร่างกายในการกำหนดราคา สามารถเกิดความยุติธรรมทั้งผู้ซื้อและผู้ขาย

4. เพื่อการถ่ายทอดผลงานวิจัยสู่บุคคลที่เกี่ยวข้องกับการซื้อขายโค

การเผยแพร่ข้อมูลการวิจัยทั้งรูปแบบและเนื้อหา รวมถึงการนำความรู้ในแผนพบในไปใช้ประโยชน์ในอนาคต เกษตรกรส่วนใหญ่ยังเห็นด้วยกับการใช้น้ำหนักในการกำหนดราคาในการซื้อขาย

5. เพื่อเปรียบเทียบราคาการซื้อขายโค โดยการประเมินรายตัวกับค่าน้ำหนักตัวสัตว์

ราคาที่ซื้อต่ำกว่าสูตรอาจเป็นเพราะการซื้อขายโคเนื้อในตลาดนัดและระบบการซื้อขายยังไม่มีการใช้ น้ำหนักในการกำหนดราคา